

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้เรียบเรียง : นางปรีดา วิทยากุล

ตารางกำหนดการจัดการเรียนรู้
รายวิชาพระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย การเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	<p>พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ</p> <p>1.1 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย</p> <p>1.2 ศาสนิกชนตัวอย่าง : พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p> <p>1.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส</p>	2
2	<p>พระสัมมาสัมพุทธเจ้า</p> <p>2.1 สรุปรูปพุทธประวัติตอนปลงอายุสังขาร ปัจฉิมสาวก ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ สังเวชนียสถาน 4</p> <p>2.2 ชาดก : ทีฆิตติโกสลชาดก</p> <p>2.3 ศาสนิกชนตัวอย่าง : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส</p>	4
3	<p>พุทธธรรมคำจูนโลก</p> <p>3.1 พุทธธรรมกับสันติภาพโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระรัตนตรัย - ไตรสิกขา - โอวาท 3 <p>3.2 พุทธธรรมกับความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระรัตนตรัย : ศรัทธา 4 - พระพุทธ : พุทธกิจ 5 - พระธรรม : อริยสัจ 4 หลักกรรม <p>3.3 พุทธธรรมกับความประพฤติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไตรสิกขา : ศีล สมาธิ ปัญญา - โอวาท 3 : เบญจศีล เบญจธรรม อกุศลมูล 3 <p style="text-align: center;">ทำความดี พลละ 4 คารวะ 6 กุศลมูล 3</p>	6

	<ul style="list-style-type: none"> - มงคล 38 <p>3.4 พุทธธรรมกับการศึกษา (การพัฒนา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไตรสิกขา : ศีล สมาธิ ปัญญา <p>3.5 พุทธธรรมคำจุนโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระรัตนตรัย : พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ - โอวาท 3 : เบญจศีล เบญจธรรม อบายมุข 6 พละ 4 อกุศลมูล 3 กุศลมูล 3 - พุทธสาวก พุทธสาวิกา : พระราธะ - ชาดก : สัพพทาฐิชาดก <p>3.6 หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนาอิสลาม : หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม - ศาสนาคริสต์ : บทบัญญัติ 10 ประการ - ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู : หลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ 	
4	<p>พัฒนาจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม</p> <p>4.1 เรียนรู้เรื่องใจกับกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อมโยงอายตนะภายนอก-ใน - การบริหารจัดการและเจริญปัญญา <p>4.2 ฝึกปฏิบัติธรรมแล้วได้อะไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ - ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึกทางอายตนะ 6 - ฝึกสัมปชัญญะ 	4
5	<p>วิถีพุทธ</p> <p>5.1 การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ</p> <p>5.2 การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม</p> <p>5.3 พิธีทอดกฐิน พิธีทอดผ้าป่า</p> <p>5.4 ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล</p> <p>5.5 การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา</p>	4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รายวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

1. ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นเอกลักษณ์ รากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมเป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

2. ตัวชี้วัด

2.1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ

2.2 อธิบายความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถานและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติไทยได้

3.2 บอกวิธีการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาไว้เป็นศาสนาประจำชาติตลอดไปได้

3.3 บอกความภาคภูมิใจและวิถีชีวิตของชาวพุทธและวิถีชีวิตของคนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทยได้

3.4 ยกตัวอย่างบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญของชาติไทยที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 มีความสามารถในการสื่อสาร

4.2 มีความสามารถในการคิด

4.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 5.1 มีระเบียบวินัย
- 5.2 ใฝ่เรียนรู้
- 5.3 มีความรับผิดชอบ

6. สารการเรียนรู้แกนกลาง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

- 1.1 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย
- 1.2 ศาสนิกชนตัวอย่าง : พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- 1.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส สังฆาวาส

7. ชิ้นงาน/หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้

- 7.1 ใบงานที่ 1.1 จัดทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
- 7.2 ใบงานที่ 1.2 จับคู่ภาพกับข้อความเรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย
- 7.3 ใบงานที่ 1.3 ทำเครื่องหมายถูก (✓) หรือผิด (×) หน้าข้อความเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
- 7.4 แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) ครูสร้างความเป็นกันเองกับนักเรียน โดยกล่าวแนะนำตนเอง บอกชื่อจริง-นามสกุล ชื่อเล่น และประวัติความเป็นมาของตนเองสั้น ๆ บอกศาสนาที่ตนเองนับถือ พร้อมทั้งให้นักเรียน แนะนำตนเองและบอกศาสนาที่ตนนับถือด้วย
- 2) ครูสุ่มนักเรียนประมาณ 2-3 คน เล่าประสบการณ์ที่นักเรียนเคยประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาของตนเอง
- 3) นักเรียนช่วยกันสรุปถึงเรื่องศาสนาประจำชาติไทยว่าคือศาสนาใด
- 4) นักเรียนจับคู่ตามความพึงพอใจ และให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานพระพุทธศาสนา สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค. หน้า 1-12 พร้อมทั้งให้ช่วยกันสรุปในใบงานที่ 1.1 จัดทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
- 5) ครูสุ่มให้นักเรียน 2-3 คน อ่านสิ่งที่ตนเองศึกษาและได้ข้อสรุปในแผนผังความคิดให้เพื่อน ๆ ฟัง

6) ครูสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติให้นักเรียนฟังอย่างสั้น ๆ

ชั่วโมงที่ 2

1) ครูสอบถามนักเรียนเรื่องสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ว่านักเรียนเคยไปที่ใดมาบ้าง แล้วมีความรู้สึกอย่างไรต่อสถานที่นั้น ๆ โดยวิธีการสุ่มนักเรียนประมาณ 2-3 คน ผลัดเปลี่ยนกันออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

2) ให้นักเรียนดูภาพวัด เจดีย์ วิหารที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดมหาธาตุ วัดพระศรีสรรเพชญ์ พร้อมทั้งให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าสถานที่เหล่านั้นชื่ออะไร อยู่ที่ไหน ใครเคยไปชมมาบ้างแล้ว ใครทราบความสำคัญและความเป็นมาของสถานที่เหล่านั้นบ้าง เป็นต้น

3) ครูสุ่มให้นักเรียนที่ยกมือ 3-4 คน ออกมาอธิบายสถานที่และความสำคัญของสถานที่ตามภาพให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมทั้งให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

4) ครูอธิบายสรุปความสำคัญของวัดในเขตพระราชฐาน และการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาขององค์พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยต่าง ๆ

5) ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.2-1.3 เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย และร่วมกันเฉลยใบงาน

6) นักเรียนสรุปบทเรียนเรื่องพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทยอย่างสั้น ๆ ลงในสมุดจดงานของตนเอง

7) นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พร้อมตรวจเฉลย

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสศ.

2) ภาพวัด วิหาร เจดีย์ สถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาสมัยต่าง ๆ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุดของโรงเรียน

2) ห้องปฏิบัติธรรมในโรงเรียน

3) วัดในเขตชุมชนใกล้บ้านและโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	1. สังเกต 2. ซักถาม 3. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 4. ตรวจใบงาน 5. ตรวจสอบแฟ้มหัตถ์ประจำหน่วยการเรียนรู้	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 3. ใบงาน 4. แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1
2. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม
3. ด้านทักษะกระบวนการคิด	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

11 . เกณฑ์การวัดและประเมินผล

11.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.3 การประเมินผล

- 1) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำใบงานได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 2) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 3) ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมและการนำเสนอผลงานได้ระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

12. กิจกรรมเสนอแนะ

12.1 มอบหมายให้นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การค้นหาข้อมูลทาง Internet

12.2 ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องปฏิบัติการในโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น

12.3 ครูจัดหา VCD หรือ DVD เรื่องศาสนาพุทธและศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย เปิดให้นักเรียนชมช่วงพักกลางวัน

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

2. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

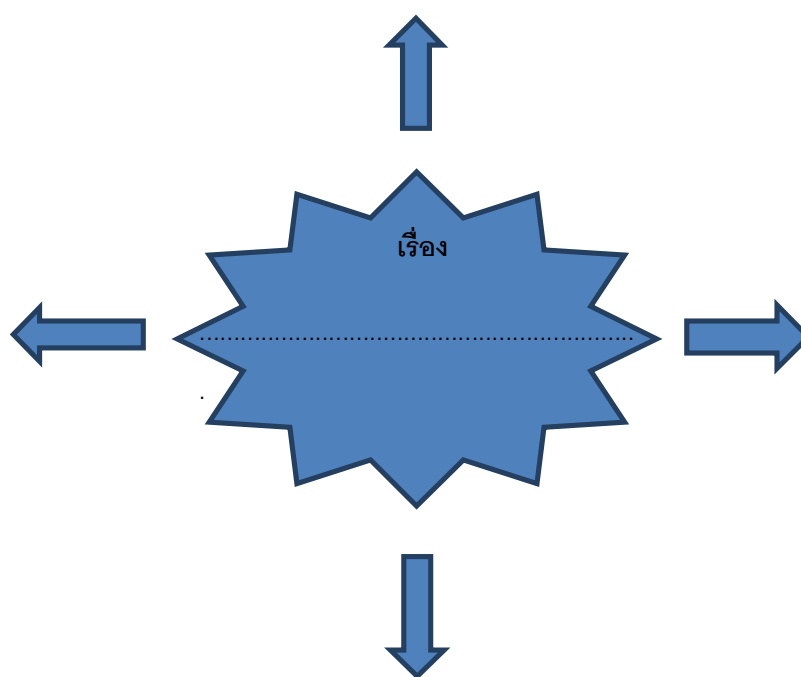
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ใบงานที่ 1.1
เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) สรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา
ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย

ใบงานที่ 1.2

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงข้อความกับภาพที่มีความสัมพันธ์กัน

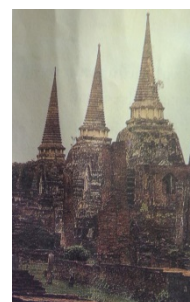
1. วัดอรุณราชวราราม

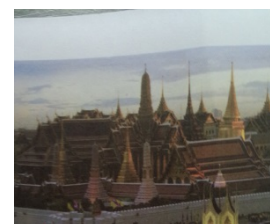
2. วัดมหาธาตุ

3. วัดพุทธรังษี

4. วัดพระศรีสรรเพชญ์

5. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ใบงานที่ 1.3

เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

คำชี้แจง จงเขียนเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ถูกและเครื่องหมาย (×) หน้าข้อความที่ผิด

- ..... 1. คนไทยเป็นศาสนิกชนที่ดีด้วยกัน ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ
- ..... 2. วัดอรุณราชวรารามเป็นวัดที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงทำนุบำรุง
- ..... 3. วัดมหาธาตุเป็นวัดในเขตพระราชฐานเช่นเดียวกับวัดข้างล้อมของสุโขทัย
- ..... 4. พระแท่นที่พระมหากษัตริย์สุโขทัยใช้ประทับว่าราชการและในวันธรรมสวนะโปรดให้พระสงฆ์แสดงธรรมชื่อว่าพระแท่นมิ่งมงคลบาตร
- ..... 5. เขตจำวัดของพระสงฆ์เรียกว่าเขตสังฆาวาส
- ..... 6. สิ่งที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติคือพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ
- ..... 7. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยเป็นแหล่งกำเนิดของศาสนาอื่น ๆ ในสังคมไทย
- ..... 8. คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี มีจิตใจดี เมตตากรุณาต่อผู้อื่น ลักษณะนิสัยดังกล่าวได้รับการขัดเกลามาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา
- ..... 9. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย ทรงนำพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ในสังคมไทยจนเป็นที่ยอมรับนับถือมาจนถึงปัจจุบัน
- ..... 10. พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัยที่มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงในราชอาณาจักรไทยคือพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ศาสนาประจำชาติไทยคือศาสนาใด

1 ศาสนาคริสต์	2 ศาสนาอิสลาม
3 ศาสนาพุทธ	4 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

2. วัดใดเป็นวัดที่พระเจ้าตากสินมหาราชทรงทำนุบำรุง

1 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	2 วัดสุทัศนเทพวราราม
3 วัดอรุณราชวราราม	4 วัดเบญจมบพิตรสถิตมหาสีมาราม

3. วัดใดต่อไปนี้ไม่ใช่วัดที่สร้างในเขตพระราชฐาน

1 วัดมหาธาตุ	2 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
3 วัดพระศรีสรรเพชญ์	4 วัดราชบพิธดาราม

4. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของศาสนิกชนมาช้านาน

- 1 เป็นศาสนาที่น่าสันติสุขสูงสุด
- 2 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก
- 3 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
- 4 ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

5. องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศให้วันใดเป็นวันสำคัญทางศาสนาในระดับสากล

1 วันมาฆบูชา	2 วันวิสาขบูชา
3 วันอาสาฬหบูชา	4 วันธรรมสวนะ

6. พระมหากษัตริย์พระองค์ใด ทรงปรารภว่าจะทรงกู้ชาติเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

1 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	2 สมเด็จพระปิยมหาราช
3 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

7. พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อชาวไทยในเรื่องใดมากที่สุด

- 1 การนำหลักธรรมไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต
- 2 การค้นหาที่พึ่งทางใจในยามที่มีความทุกข์
- 3 การก่อสร้างสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
- 4 การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความสันโดษ

8. บริเวณใดหมายถึงที่พำนักของพระสงฆ์

1 เขตพุทธาวาส	2 เขตสังฆาวาส
3 เขตเสมา	4 เขตอรัญวาสี

9. พระมหากษัตริย์ไทยพระองค์ใดทรงสร้างวัดอรัญญิก

- 1 สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี
- 2 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
- 3 สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- 4 สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

10. วัดใดถือเป็นวัดที่แสดงถึงความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย

1 วัดมงคลปิตร	3 วัดพระพุทธชินราช
2 วัดมหาธาตุ	4 วัดอรัญญิก

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			การ แสดงออก			การตอบ คำถาม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			แบ่งงานกัน อย่าง เหมาะสม			การมี ส่วนร่วม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การใช้ภาษา			การมีส่วนร่วมของสมาชิก			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การเขียนแสดงความคิดเห็น			ความสวยงาม			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ผลงานปฏิบัติผ่านเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

จำนวน 4 ชั่วโมง

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รายวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1. ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา ปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน สังเวชนียสถาน 4 ทำให้เข้าใจความเป็นมาของศาสดาของศาสนาพุทธ หรือศาสนาอื่น ๆ ที่ตนนับถือ ส่งผลให้เกิดความศรัทธา พร้อมทั้งจะปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา รวมทั้งการเรียนรู้ที่เข้าใจหลักธรรมของศาสนาอื่น ๆ ในสังคม ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดสันติสุขในสังคม

2. ตัวชี้วัด

2.1 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขาร จนถึงสังเวชนียสถาน ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามกำหนด

2.2 เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายพุทธประวัติเกี่ยวกับการปลงอายุสังขาร ปัจฉิมกาล ปรีณิพพาน และการถวายพระเพลิงได้

3.2 วิเคราะห์หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปลงอายุสังขาร ปัจฉิมกาล ปรีณิพพาน และการถวายพระเพลิงได้

3.3 สรุปความสำคัญของสังเวชนียสถาน 4 ได้

3.4 อธิบายการปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนดได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 มีความสามารถในการสื่อสาร

4.2 มีความสามารถในการคิด

4.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 5.1 มีวินัย
- 5.2 ใฝ่เรียนรู้
- 5.3 มีจิตสาธารณะ

6. สารการเรียนรู้แกนกลาง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

- 2.1 สรุปพุทธประวัติตอนปลงอายุสังขาร ปัจฉิมสาวก ปริณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ สังเวชนียสถาน 4
- 2.2 ชาดก : ทิฆัมมิโกศลชาดก
- 2.3 ศาสนิกชนตัวอย่าง : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

7. ชิ้นงาน/หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้

- 7.1 ใบงานที่ 2.1 เรื่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปริณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ
- 7.2 ใบงานที่ 2.2 เรื่องสังเวชนียสถาน 4
- 7.3 ใบงานที่ 2.3 เรื่องอภิปรายกลุ่มย่อย เรื่องทิฆัมมิโกศลชาดก
- 7.4 แผ่นพับเรื่องพระประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- 7.5 แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและฝึกทำสมาธิแบบอานาปานสติ อันเป็นสมาธิเบื้องต้นด้วยการพิจารณาลมหายใจเข้าออก
- 2) ครูให้นักเรียนดูภาพพุทธประวัติจากสมุดภาพ หรือวีดิทัศน์ที่ครูสามารถจัดหาได้
- 3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) ครูเล่าให้นักเรียนฟังเรื่องพุทธประวัติตอนปลงอายุสังขาร ปัจฉิมสาวก ปริณิพพาน การถวายพระเพลิงและสังเวชนียสถาน 4 อย่างสั้น ๆ เน้นให้เห็นว่าชีวิตไม่จีรังยั่งยืน
- 5) ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าของการศึกษาพุทธประวัติและแบบอย่างที่ได้รับในการดำเนินชีวิต โดยเน้นการไม่ประมาทในการดำรงตน

6) ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยครูจัดเตรียมหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องพุทธประวัติ โดยให้นักเรียนจับคู่เพื่อนสนิทร่วมคิด ร่วมทำตามสมควรใจ จัดทำใบงานที่ 2.1 เรื่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ

7) ครูสุ่มให้นักเรียน 2-3 คู่ เผลยคำตอบให้เพื่อน ๆ ในชั้นฟัง

8) นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความเป็นมา คุณค่าและหลักธรรมที่ได้รับจากการศึกษาพุทธประวัติ

ชั่วโมงที่ 2

1) ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและฝึกทำสมาธิตามรูปแบบประมาณ 5 นาที

2) ให้นักเรียนดูภาพสังเวชนียสถาน 4 ซึ่งประกอบด้วยสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และปรีณิพพาน

3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ร่วมกัน เรื่องคุณค่าของสังเวชนียสถาน 4 ที่สัมพันธ์กับชีวิตที่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย พร้อมทั้งร่วมกันสรุปบทวนคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามพุทธประวัติที่สอดคล้องกับสังเวชนียสถาน 4

5) นักเรียนทำใบงานที่ 2.2 เรื่องสังเวชนียสถาน 4 โดยให้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเรียน พระพุทธศาสนา สำนักพิมพ์องค์การคำของ สกสค. และสำนักพิมพ์อื่น ๆ

6) นักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ 2.2

7) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน

8) ครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น

9) นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดจดงาน

ชั่วโมงที่ 3

1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและทำสมาธิแบบอานาปานสติ

2) ให้นักเรียนดูภาพจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับชาดกเรื่องต่าง ๆ พร้อมทั้งสนทนากับนักเรียนเรื่องความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องชาดก ซึ่งหมายถึงเรื่องราวตามคำสอนของพระพุทธองค์ตอนเสวยพระชาติต่าง ๆ

3) นักเรียนจับฉลากหมายเลข ใครได้หมายเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยเรื่องที่ซีดีโกสลดก ตามประเด็นที่กำหนดในใบงานที่ 2.3 บันทึกผลการดำเนินกิจกรรมในแบบบันทึกการอภิปรายกลุ่มย่อยใบงาน 2.3

4) นักเรียนตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อเพื่อนหน้าชั้นเรียน

5) นักเรียนสรุปเรื่องที่ซีดีโกสลดก พร้อมทั้งช่วยกันแสดงความคิดเห็นในส่วนที่เพื่อนยังไม่ได้นำเสนอ

6) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนบันทึกลงในสมุดจดงาน

7) ครูมอบหมายงานเพิ่มเติมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเรื่องพระประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และให้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียนรู้ร่วมกันในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 4

- 1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบประมาณ 5 นาที
- 2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) ให้นักเรียนจับฉลากเข้ากลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน ร่วมกันทำแผ่นพับพระประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส โดยให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาใช้ประกอบ นอกจากนี้ครูให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ทั้งนี้ครูเสนอแนะให้มีการตกแต่งแผ่นพับให้สวยงาม เน้นความคิดสร้างสรรค์และชวนอ่าน
- 4) นักเรียนนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษาและจัดทำแผ่นพับเผยแพร่ความรู้ ตามประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - พระประวัติ
  - ผลงานด้านวรรณกรรม
  - แบบอย่างในการดำเนินชีวิต
  - ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
- 5) นักเรียนสรุปร่วมกันถึงสิ่งที่ได้รับที่เป็นประโยชน์จากการเรียน
- 6) นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) ภาพพุทธประวัติสังเวชนียสถาน 4
- 2) ใบงานที่ 2.1 เรื่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิงการแจกพระบรมสารีริกธาตุ
- 3) ใบงานที่ 2.2 เรื่องสังเวชนียสถาน 4
- 4) ใบงานที่ 2.3 เรื่องอภิปรายกลุ่มย่อยเรื่องที่มิติโกศลชาดก
- 5) เอกสารแผ่นพับเรื่องพระประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- 6) หนังสือสื่อเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุดโรงเรียน
- 2) วัดใกล้โรงเรียน
- 3) ข้อมูลสารสนเทศจาก Internet

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	1. สังเกต 2. ซักถาม 3. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 4. ตรวจใบงาน 5. ตรวจสอบแฟ้มก๊อปปี้หน่วยการเรียนรู้	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 3. ใบงาน 4. แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม
3. ด้านทักษะกระบวนการคิด	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

11 . เกณฑ์การวัดและประเมินผล

11.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.3 การประเมินผล

- 1) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำใบงานได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 2) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 3) ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมและการนำเสนอผลงานได้ระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

12. กิจกรรมเสนอแนะ

12.1 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่องต่าง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนด กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งให้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำงานร่วมกันในการเรียนครั้งต่อไป

- หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนาตามหัวข้อที่กำหนด
- หลักธรรมสำคัญของศาสนาที่นักเรียนนับถือ
- หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ ที่สำคัญในสังคมไทย
- ประวัติพุทธสาวก : พระราชนิพนธ์
- ชาดก : สัพพทาฐิชาดก

12.2 ครูให้นักเรียนเลือกศึกษาโดยการจับฉลากแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 1 เรื่อง

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

2. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ใบงานที่ 2.1

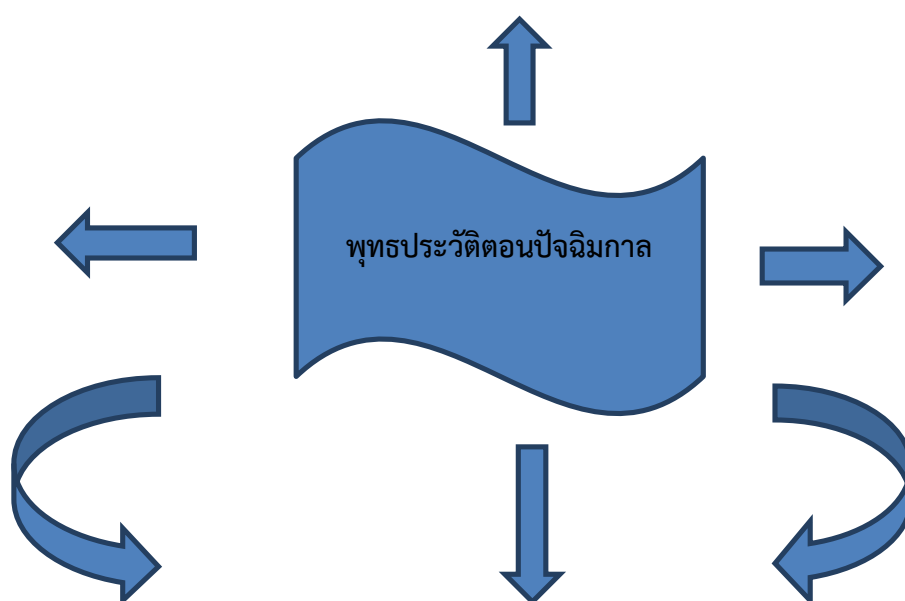
เรื่อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนโดยสมัครใจ ศึกษาเรื่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรมสารีริกธาตุ จากหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา สำนักพิมพ์ องค์การค้ำของ สกสค. จัดทำผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) ตามประเด็นต่อไปนี้

1. การปลงอายุสังขาร
2. ปัจฉิมสาวก
3. ปรีณิพพาน
4. การถวายพระเพลิง
5. การแจกพระบรมสารีริกธาตุ
6. คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาเรื่องนี้ (คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาข้อ 1-5)

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม ใบงานที่ 2.1
ผังโน้ตส์ (Mind mapping)

เรื่อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนปลงอายุสังขาร ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง การแจกพระบรม-
สารีริกธาตุ

ใบงานที่ 2.2
เรื่อง สัณฐานนิยสถาน 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายภาพต่อไปนี้อย่างสั้น ๆ ให้ได้ใจความที่ถูกต้องสมบูรณ์

.....

.....

.....

.....

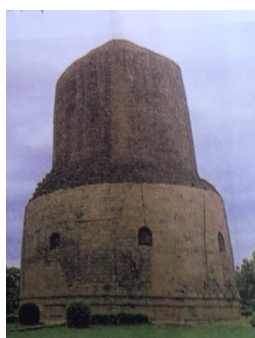

.....

.....

.....

.....

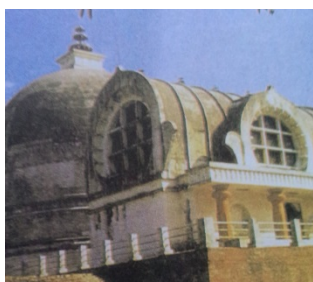

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2.3

เรื่อง อภิปรายกลุ่มย่อยเรื่องที่มิติโกสลดก

คำชี้แจง

1. นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละหนึ่งคนโดยการจับฉลากตามหมายเลข ใครจับได้หมายเลขเดียวกันให้นั่งกลุ่มเดียวกัน
2. ครูให้หมายเลขประจำกลุ่ม
3. นักเรียนอภิปรายกลุ่มย่อยเรื่องที่มิติโกสลดก (เวรย้อมระงับด้วยการไม่จองเวร) ตามประเด็นดังนี้
  - สรุปเรื่องสั้น ๆ ได้ใจความ
  - การไม่พยาบาทจองเวรมีผลดีอย่างไร
  - ยกกรณีตัวอย่างนักเรียนทะเลาะวิวาทในปัจจุบันสาเหตุจากเรื่องใด พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไข
4. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงเรื่องความขัดแย้งกับเพื่อน/คนอื่น ๆ ได้อย่างไร
5. นำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มย่อยหน้าชั้นเรียน

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม ใบงานที่ 2.3
เรื่อง อภิปรายกลุ่มย่อยเรื่องที่ผิดโกสลดก

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

1.....	เลขที่..... (ประธาน)
2.....	เลขที่..... (สมาชิก)
3.....	เลขที่..... (สมาชิก)
4.....	เลขที่..... (สมาชิก)
5.....	เลขที่..... (เลขานุการ)

สรุปสาระจากการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. สรุปเรื่องที่ผิดโกสลดก

.....

.....

.....

.....

.....

2. คติธรรมที่ได้จากชดกเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

3. ผลดีของการไม่พยาบาทจองเวร

.....

.....

.....

.....

.....

4. กรณีตัวอย่างเรื่องนักเรียนทะเลาะวิวาทในปัจจุบัน

ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาเหตุ .....

.....

.....

.....

.....

.....

เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงเรื่องความขัดแย้งกับเพื่อน/คนอื่น ๆ ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....ผู้บันทึก

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. แคว้นใดเป็นต้นกำเนิดของพระพุทธประวัติ

1 แคว้นมัลละ

2 แคว้นมคธ

3 แคว้นสักระ

4 แคว้นพาราณสี

2. เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นว่าการจะหาทางพ้นทุกข์ได้นั้นจะต้องมีสถานะใด

1 พรหมณ์

2 แพศย์

3 สมณะ

4 กษัตริย์

3. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวชด้วยเหตุผลตามข้อใด

1 อบายมุข 4

2 เทวทูต 4

3 อิทธิบาท 4

4 สังคหัตถ์ 4

4. พระสิทธัตถะได้กระทำความเพียรนานเท่าใดจึงตรัสรู้ธรรม

1 4 ปี

2 5 ปี

3 6 ปี

4 7 ปี

5. พระพุทธเจ้าได้แสดงธรรมโปรดกลุ่มใดเป็นกลุ่มแรก

1 พระยศและเพื่อน

2 ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5

3 พระมหากัสสปะและปริวาร

4 พระราชบิดาและพระประยูรญาติ

6. เพราะเหตุใดสุภัททะปริพาชกจึงต้องขอเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าทั้ง ๆ ที่ทราบว่ายทรงพระประชวรหนัก

1 ต้องการให้พระพุทธเจ้าบวชให้ด้วยตนเอง

2 กลัวว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปเสียก่อน

3 ต้องการจะเป็นพระภิกษุองค์สุดท้ายของพระพุทธศาสนา

4 เกรงว่าจะไม่มีผู้ใดตอบคำถามให้หายสงสัยได้เหมือนพระพุทธองค์

7. เหตุผลใดพระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร

- 1 ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนานานถึง 45 ปี
- 2 มีพุทธบริษัทที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนมั่นคงดีแล้ว
- 3 สังขารไม่เที่ยงแท้แน่นอนมีเสื่อมตามธรรมดาโลก
- 4 ทรงมีพระสุขภาพพลานามัยที่ไม่แข็งแรงที่จะอยู่ต่อไปได้

8. พระรูปใดเป็นประธานถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ

- 1 พระอานนท์
- 2 พระสารีบุตร
- 3 พระมหากัสสปะ
- 4 พระโมคคัลลานะ

9. ข้อใดถูกต้องตรงกับสถานที่และวันปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

- 1 วันเพ็ญเดือน 6 ที่กุสินารา
- 2 วันเพ็ญเดือน 6 ที่พุทธคยา
- 3 วันเพ็ญเดือน 6 ที่พาราณสี
- 4 วันเพ็ญเดือน 6 ที่सारนาถ

10. วันใดหมายถึงวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ

- 1 วันวิสาขบูชา
- 2 วันมาฆบูชา
- 3 วันอาสาฬหบูชา
- 4 วันอัฐมีบูชา

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			การ แสดงออก			การตอบ คำถาม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			แบ่งงานกัน อย่าง เหมาะสม			การมี ส่วนร่วม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การใช้ภาษา			การมีส่วนร่วมของสมาชิก			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การเขียนแสดงความคิดเห็น			ความสวยงาม			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ผลงานปฏิบัติผ่านเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง พุทธธรรมคำจุนโลก

จำนวน 6 ชั่วโมง

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รายวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

1. ความคิดรวบยอด

การศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ส่งผลให้ผู้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและอยู่ร่วมกันในสังคมไทย อย่างเข้าใจซึ่งกันและกันนำสันติสุขสู่สังคม

2. ตัวชี้วัด

2.1 วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

2.2 อธิบายหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป

2.3 อธิบายลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่นและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายความหมายและหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น หลักศรัทธา 4 โอวาท 3 ไตรสิกขาหรือหลักธรรมสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือได้

3.2 วิเคราะห์คุณค่าของหลักธรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งเสนอแนะทางการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.3 อภิปรายร่วมกันเรื่องหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ ในสังคมไทยได้

3.4 เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนของตนเองและผู้อื่นในการใช้หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2 ความสามารถในการคิด
- 4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- 4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต
- 5.2 มีวินัย
- 5.3 ใฝ่เรียนรู้
- 5.4 รักความเป็นไทย
- 5.5 มีจิตสาธารณะ

6. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พุทธธรรมคำจุนโลก

3.1 พุทธธรรมกับสันติภาพโลก

- พระรัตนตรัย
- ไตรสิกขา
- โอวาท 3

3.2 พุทธธรรมกับความเชื่อ

- พระรัตนตรัย : ศรัทธา 4
- พระพุทธ : พุทธกิจ 5
- พระธรรม : อริยสัจ 4 หลักกรรม

3.3 พุทธธรรมกับความประพฤติ

- ไตรสิกขา : ศีล สมาธิ ปัญญา
- โอวาท 3 : เบญจศีล เบญจธรรม อกุศลมูล 3 พละ 4 คารวะ 6 กุศลมูล 3
- มงคล 38

3.4 พุทธธรรมกับการศึกษา (การพัฒนา)

- ไตรสิกขา : ศีล สมาธิ ปัญญา

3.5 พุทธธรรมคำจุนโลก

- พระรัตนตรัย : พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
- โอวาท 3 : เบญจศีล เบญจธรรม อบายมุข 6 พละ 4 อกุศลมูล 3 กุศลมูล 3

- พุทธสาวก พุทธสาวิกา : พระราธะ
- ชาดก : สัพพทาฐิชาดก

3.6 หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ

- ศาสนาอิสลาม : หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม
- ศาสนาคริสต์ : บทบัญญัติ 10 ประการ
- ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู : หลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ

7. ชิ้นงาน/หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้

7.1 ใบงานที่ 3.1 กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมสำคัญทางศาสนา

7.2 ใบงานที่ 3.2 เล่ากรณีตัวอย่าง เรื่องตัวอย่างการประพฤติดีตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

7.3 ใบงานที่ 3.3 เรื่องกิจกรรมคนดีตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

7.4 ใบงานที่ 3.4 เรื่องประวัติสาวก ชาดก หลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย

7.5 แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบ (แบบอานาปานสติ)

2) ครูทบทวนเรื่องที่ได้อบรมหมายงานล่วงหน้า โดยให้นักเรียนศึกษาหลักธรรมสำคัญของ

พระพุทธศาสนาและศาสนาที่นักเรียนนับถือ ว่าใครเตรียมรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าหลักธรรมใดมาบ้าง

3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4) ครูให้นักเรียนเข้าประจำกลุ่มตามที่ได้จับสลากไว้ในชั่วโมงที่ผ่านมา พร้อมทั้งให้นักเรียนรับใบงานที่ 3.1 กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมสำคัญทางศาสนา และเอกสารที่ครูจัดเตรียมไว้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค. และสำนักพิมพ์อื่น ๆ โดยครูให้เวลานักเรียนจัดทำงานกลุ่มประมาณ 30 นาที (หากดำเนินการไม่เสร็จครูมอบหมายให้ไปประชุมกลุ่มต่อหลังเลิกเรียน)

5) ตัวแทนกลุ่มจับฉลากการนำเสนอข้อมูลผลงานการดำเนินงานของกลุ่มต่อเพื่อนร่วมชั้น โดยครูให้เวลาเตรียมตัวและนำเสนอผลงานในการเรียนครั้งต่อไป

6) ระหว่างนักเรียนเข้าประจำกลุ่มครูเดินตรวจสอบและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนการดำเนินกิจกรรมที่นักเรียนไม่เข้าใจ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงานตามคำสั่งในใบงาน

7) ครูสุ่มให้นักเรียน 3-4 คน กล่าวสรุปผลการดำเนินงานในวันนี้ว่าได้ปฏิบัติอะไรบ้าง ผลเป็นอย่างไร

8) ครูสร้างความเข้าใจ โดยการอธิบายเพิ่มเติมในการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองในครั้งนี้

ชั่วโมงที่ 2-3

1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิไม่เป็นรูปแบบ ใช้วิธีการให้อ่านเอกสารที่ครูแจกให้ เรื่องเกิดมาทำไม เขียนโดยอาจารย์สมทรง บุญฤทธิ์

2) ครูอธิบายการทำสมาธิว่าสามารถทำได้หลากหลายวิธี การอ่านก็เป็นการทำสมาธิอีกแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นได้เมื่อเราจดจ่อในสิ่งที่เราอ่าน

3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4) ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษาและจัดทำกิจกรรมกลุ่ม ๆ ละ ประมาณ 10-15 นาที โดยนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ สรุปบันทึกสิ่งที่ได้รับ ให้บันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 3.1

5) คาบที่ 2 และ 3 เมื่อการนำเสนองานเสร็จครูสุ่มให้ตัวแทนนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนให้เพื่อน ๆ ฟัง รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นที่เป็นข้อดีข้อบกพร่องรวมทั้งข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์

6) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน

7) ครูสรุปผลการการเรียนรู้ อธิบายเพิ่มเติม และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในการเรียนโดยการนำเสนอผลงาน

ชั่วโมงที่ 4

1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิไม่เป็นรูปแบบ ใช้วิธีการให้อ่านเอกสารที่ครูแจกให้ เรื่องการทำงานคือการปฏิบัติธรรม เขียนโดยอาจารย์สมทรง บุญฤทธิ์

2) ครูทบทวนเนื้อหาเรื่องพุทธธรรมคำสอนโลกที่นักเรียนได้เรียนมาในชั่วโมงที่ผ่านมา พร้อมทั้งให้นักเรียนดูภาพการพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน และภาพการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่น และให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งสองภาพเกิดจากการมีหลักธรรมใดและขาดหลักธรรมใด โดยครูสุ่มให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน 4-5 คน ครูกล่าวสรุปถึงหลักธรรมสั้น ๆ

3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการปฏิบัติตามหลักธรรมด้านความประพฤติ ดีตามหลักอกุศลมูล 3 พละ 4 คารวะ 6 กุศลมูล 3 และมงคล 38 ประการ

4) ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 3 คน วางแผนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 3.2 เล่ากรณีตัวอย่างเรื่องตัวอย่างการประพฤติดีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กำหนด

5) นักเรียนดำเนินการประชุมกลุ่ม รับหนังสือพิมพ์รายวันหรือรายสัปดาห์ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

6) นักเรียนนำเสนอผลงาน ทั้งนี้ให้นำเสนอเฉพาะกลุ่มที่ครูสุ่ม กลุ่มอื่น ๆ ให้นำผลงานไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

7) ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันเรื่องการทำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

8) นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดจดงาน

9) ครูแจกใบงานที่ 3.3 เรื่องกิจกรรมคนดีตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อนำไปสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัว/ชุมชน และนำกลับมาในการเรียนครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 5

- 1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิไม่เป็นรูปแบบ ใช้วิธีการให้อ่านเอกสารที่ครูแจกให้ เรื่องมองตัวเองบ้าง เขียนโดยอาจารย์สมทรง บุญฤทธิ์
- 2) ครูทบทวนเนื้อหาเรื่องพุทธธรรมคำจูนโลกที่นักเรียนได้เรียนมาในชั่วโมงที่ผ่านมา พร้อมทั้งให้นักเรียนดูภาพบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เช่น ภาพการรับพระราชทานปริญญาบัตร ภาพบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ ภาพคนถูกฆาตกรรม ภาพการทะเลาะวิวาท เป็นต้น พร้อมทั้งให้นักเรียนอภิปรายและให้เหตุผลประกอบเรื่องการนำหลักธรรมไปใช้หรือไม่ใช้อย่างไร
- 3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการปฏิบัติตามหลักธรรมด้านความประพฤติชั่ว ต้นเหตุการทำชั่วต่าง ๆ หลักธรรม เรื่อง เบญจศีล อบายมุข 6 อกุศลมูล 3
- 4) ครูสุ่มให้นักเรียนประมาณ 4-5 คน เล่าประสบการณ์จากการสัมภาษณ์บุคคลในสังคมด้านการประพฤติดี-ชั่วที่ตนเองสัมภาษณ์มานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- 5) ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงประสบการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัว/ชุมชน ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร คุณธรรมที่ได้จากการศึกษามีอะไรบ้าง
- 6) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมาย ประเภท หลักธรรมที่ทำให้ไม่ประพฤติชั่ว ตามหลักเบญจศีล อบายมุข 6 อกุศลมูล 3
- 7) นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้รับจากการเรียนลงในสมุดจดงาน

ชั่วโมงที่ 6

- 1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิไม่เป็นรูปแบบ ใช้วิธีการให้นักเรียนร้องเพลง ต้นไม้ของพ่อ ของนายธงไชย แมคอินไตย์ โดยครูเปิดทำนองคลอไปเบา ๆ
- 2) ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างกิจกรรมการทำความดีรูปแบบต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม โดยให้ดูตัวอย่างหนังสือ หรือ DVD ครูบรรยายสั้น ๆ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของบุคคลในศาสนาต่าง ๆ
- 3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 3.3 อภิปรายร่วมกันเรื่องหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ ในสังคมไทยได้ และข้อที่ 3.4 เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนของตนเองและผู้อื่นในการใช้หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 4) นักเรียนจับฉลากหมายเลข แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน รับใบงานที่ 3.4 เรื่องประวัติสาวก ชาดก หลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยจัดทำกิจกรรมตามใบงาน
- 5) นักเรียนนำเสนอผลงาน นักเรียนกลุ่มอื่นที่ไม่ได้นำเสนอ วิจารณ์การทำงานและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
- 6) ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันเรื่องหลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ
- 7) นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พร้อมร่วมกันตรวจเฉลย

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือสื่อเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.

2) ใบงานที่ 3.1 กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมสำคัญทางศาสนา

3) ใบงานที่ 3.2 เล่ากรณีตัวอย่าง เรื่องตัวอย่างการประพฤติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

4) ใบงานที่ 3.3 เรื่องกิจกรรมคนดีตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

5) ใบงานที่ 3.4 เรื่องประวัติสาวก ชาดก หลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย

6) หนังสือชีวิตงาม เล่มที่ 4 กองทุนศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนาวัดชลประทานรังสฤษฎ์

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียน

2) วัดใกล้โรงเรียน

3) ข้อมูลสารสนเทศจาก Internet

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	1. สังเกต 2. ซักถาม 3. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 4. ตรวจใบงาน 5. ตรวจแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 3. ใบงาน 4. แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
2. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม
3. ด้านทักษะกระบวนการคิด	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

11 . เกณฑ์การวัดและประเมินผล

11.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.3 การประเมินผล

- 1) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำใบงานได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 2) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 3) ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมและการนำเสนอผลงานได้ระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

2. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

เอกสารประกอบบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง เกิดมาทำไม
รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกิดมาทำไม

♥ ขอเพื่อนไทยวางภารกิจ
หยุดคิดสักนิด เกิดมาทำไม
ถ้าเพื่อกิน นอน กาม กลัวภัย
สัตว์ทั้งหลายมันก็ทำเป็น

♥ เกิดมาทำไม
เพื่อเลื่อนจิตใจให้สูงสงบบเยน
จิตมุ่งส่วนรวม ทำดีไม่เว้น
นั่นแหละจะเป็นผู้ควรบูชา

♥ สำรวจตัวเองว่าเป็นฉันใด
คู่ควรกันไหม ที่ได้เกิดมา
อยู่ในร่มเงาพระพุทธศาสนา
คิดทุกเวลาเกิดมาทำไม

แหล่งที่มาข้อมูล : หนังสือชีวิตงามเล่มที่ 4 หน้า 8

ผู้ประพันธ์ : อาจารย์สมทรง บุญฤทธิ์

ใบงานที่ 3.1

เรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมสำคัญทางศาสนา

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยการจับฉลากหมายเลข ใครได้หมายเลขใดเข้ากลุ่มนั้น
2. รับแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 3.1 และปฏิบัติดังนี้

2.1 ตั้งชื่อกลุ่ม

2.2 จัดตำแหน่งหน้าที่ในกลุ่ม

1) ประธานกลุ่ม

2)-4) สมาชิก

5) เลขานุการ

ตามลำดับ โดยไม่ใช้เวลาในการจัดตำแหน่งในกลุ่มนานเกินไป

- 2.3 ปฏิบัติงานตามหัวข้อเรื่องที่ได้รับ โดยกลุ่มใดได้รับหัวเรื่องตามหมายเลขใดให้รับเอกสารและแบ่งงานศึกษาตามหัวเรื่องนั้น พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา คิดวิธีการนำเสนองานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ละครสั้น บทบาทสมมติ เล่านิทาน ตอบปัญหา โต้ว่าที่กิจกรรมเกมส์โชว์ หรืออื่น ๆ ตามที่นักเรียนสนใจ กลุ่มละ 1 กิจกรรม โดยจัดกิจกรรมให้ได้สาระครอบคลุมตามหัวเรื่องที่กลุ่มได้รับมอบหมาย ดังนี้

1) หลักความเชื่อ (ศรัทธา 4 พุทธกิจ 5)

2) หลักความเชื่อ (อริยสัจ 4 หลักกรรม)

3) หลักการศึกษา (ไตรสิกขา)

4) หลักความประพฤติ (โอวาท 3)

5) ไม่ทำชั่ว (เบญจศีล)

6) ไม่ทำชั่ว (อกุศลมูล 3)

7) ไม่ทำชั่ว (อบายมุข 6)

8) ทำความดี (เบญจธรรม กุศลมูล 3)

9) ทำความดี (พละ 4 คารวะ 6)

10) กตัญญูทเวที่

- 2.4 นำเสนอผลงานในการเรียนครั้งต่อไป โดยเตรียมตัวให้พร้อม ครูให้จับฉลากการนำเสนอผลงานอีกครั้งในการเรียนครั้งต่อไป

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 3.1
เรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมสำคัญทางศาสนา

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

- 1).....เลขที่.....(ประธาน)
- 2).....เลขที่.....(สมาชิก)
- 3).....เลขที่.....(สมาชิก)
- 4).....เลขที่.....(สมาชิก)
- 5).....เลขที่.....(เลขานุการ)

สรุปผลการดำเนินงาน

1. หัวเรื่องที่ศึกษา.....
2. สารสำคัญ/ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาร่วมกัน

.....

.....

.....

3. รูปแบบการนำเสนอผลงาน/วิธีการดำเนินงาน

.....

.....

.....

4. ผลการดำเนินงาน

.....

.....

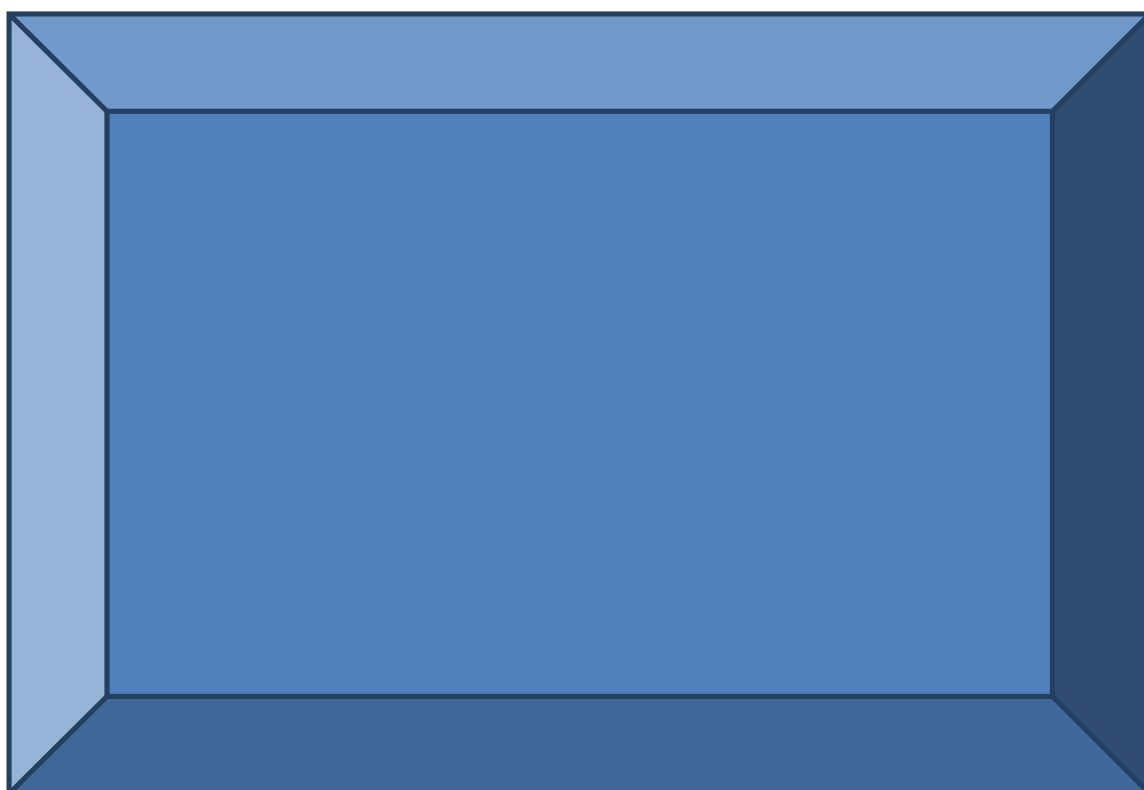
.....

.....ผู้จัดบันทึก

ใบงานที่ 3.2
เรื่อง เล่ากรณีตัวอย่าง
เรื่องตัวอย่างการประพฤติดีตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาภาพข่าวการทำดีตามหลักธรรมทางศาสนา และการทำชั่วที่ผิดหลักธรรมทางศาสนา (จากหนังสือพิมพ์) พร้อมวิเคราะห์ประเด็นให้ถูกต้องตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ และบอกที่มาของแหล่งข้อมูล

ชื่อภาพ.....

คำบรรยายภาพ.....

หลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

○ สอดคล้องกับหลักธรรม.....

เรื่อง.....

○ ขัดแย้งกับหลักธรรม.....

เรื่อง.....

แนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต.....

แหล่งที่มาของภาพ.....

ใบงานที่ 3.3

เรื่อง กิจกรรมคนดีตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัว/ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ตามกรอบประเด็นที่กำหนด และบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกนี้อย่างละเอียดชัดเจน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี อาชีพ.....ศาสนาที่นับถือ.....
2. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส

ตอนที่ 2 ข้อมูลการประพฤติดี-ไม่ดี

3. ความดีที่เคยประพฤติปฏิบัติ

.....

.....

3.1 สอดคล้องกับหลักธรรม.....เรื่อง.....

3.2 ผลจากการกระทำ

.....

.....

4. สิ่งไม่ดีที่เคยประพฤติปฏิบัติ

.....

.....

4.1 ประพฤติผิดหลักธรรม.....เรื่อง.....

4.2 ผลที่ได้รับจากการกระทำ

.....

.....

4.3 วิธีการแก้ไข

.....

.....

4.4 ผลที่ได้รับจากการแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อนักเรียนผู้สัมภาษณ์ ดช./ด.ญ.....เลขที่.....ชั้น ป.6/.....

ใบงานที่ 3.4

เรื่อง ประวัติสาวก ชาดก และหลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย

คำชี้แจง

1. นักเรียนจับฉลากเข้ากลุ่ม ๆ ละ 5 คน ใครได้หมายเลขใดเข้าประจำกลุ่มนั้น
2. นักเรียนศึกษาข้อมูลตามหัวเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามหมายเลข ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 เรื่องพระราธะ
  - กลุ่มที่ 2 เรื่องสัพพทาฐิชาดก
  - กลุ่มที่ 3 และ 4 เรื่องศาสนาอิสลาม
  - กลุ่มที่ 5 และ 6 เรื่องศาสนาคริสต์
  - กลุ่มที่ 7 และ 8 เรื่องศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
3. สรุปสาระสำคัญตามเรื่องที่ศึกษาในประเด็นที่กำหนดให้
4. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
5. ครูให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมวิจารณ์การนำเสนอโดยกล่าวข้อดีและข้อที่ควรแก้ไข
6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเรียน พร้อมทั้งให้นักเรียนจดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการเรียน
7. นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พร้อมตรวจเฉลย

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พุทธธรรมคำจุนโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ไตรสิกขาประกอบด้วยธรรมตามข้อใด
  - 1 กาย วาจา ใจ
  - 2 ศีล สมาธิ ปัญญา
  - 3 ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ
  - 4 โลกะ โทสะ โมหะ

2. ข้อใดจัดเป็นผลดีของไตรสิกขาในด้านการเรียนรู้
  - 1 การสำรวมกาย วาจา รักษาศีลทำให้จิตเป็นสมาธิมีพลังรับรู้ได้ง่ายทำให้เกิดปัญญา
  - 2 การไม่มีความโลภ โกรธ หลง เป็นที่มาของการเรียนรู้ที่เกิดความรู้ได้ง่ายที่สุด
  - 3 การเรียนรู้ที่ดีต้องสำรวมกาย วาจา ใจ ไม่ละเมียดบุคคลอื่น
  - 4 การเรียนรู้ที่จะให้บังเกิดผลดีมากที่สุดต้องมีสมาธิเบื้องต้น

3. การที่นักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ของโรงเรียนทำให้เป็นทุกข์ ควรแก้ไขอย่างไรจึงจะตรงกับเหตุ
  - 1 การไม่ส่งงานทำให้ไม่มีคะแนนเก็บ
  - 2 ไม่อ่านหนังสือขาดความตั้งใจในการเรียน
  - 3 คุยกับเพื่อนในห้องเรียนเสมอทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง
  - 4 สำรวจตนเองว่าบกพร่องในเรื่องใดเล็กทำสิ่งนั้นแก้ไขให้ตรงกับเหตุ

4. งานข้อใดจัดเป็นงานไม่มีโทษ
  - 1 การประกอบอาชีพทุกอาชีพ
  - 2 การทำงานหาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว
  - 3 งานที่ไม่ผิดศีลธรรมประเพณีและกฎหมาย
  - 4 การบวชเพื่อทดแทนพระคุณบิดามารดา

5. ข้อใดเป็นอโลภะในหลักธรรมกุศลมูล 3
  - 1 กานดาเชื่อและทำงานตามที่ครูมอบหมาย
  - 2 รัชนีช่วยรณรงค์ขอรับบริจาคเงินช่วยผู้ประสบภัยพิบัติ
  - 3 สมศรีร่วมร้องเพลงเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน
  - 4 สุนีย์ไปเป็นกำลังใจให้เด็กที่ถูกล่อลวงถูกทำอนาจาร

6. การทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ควรเริ่มต้นด้วยการมีคุณธรรมตามข้อใด

- 1 ฉันทะ
- 2 วิริยะ
- 3 จิตตะ
- 4 วิมังสา

7. การคบคนชั่วเป็นมิตรเกิดผลเสียในข้อใดมากที่สุด

- 1 พ่อแม่เสียใจ
- 2 เป็นคนชั่วไปด้วย
- 3 ผู้คนรังเกียจ
- 4 เสื่อมเสียชื่อเสียง

8. คุณธรรมสำคัญเรื่องใดที่ช่วยรักษาให้บุคคลมีวินัยไว้ได้

- 1 ศีล
- 2 ฉันทะ
- 3 ปัญญา
- 4 สติ

9. โยคะ 3 คือหลักปฏิบัติของศาสนาใด

- 1 ศาสนาคริสต์
- 2 ศาสนาอิสลาม
- 3 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
- 4 ศาสนาเซน

10. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่าศีลเป็นทางรอดของมนุษย์

- 1 ศีลทำให้บุคคลยุติการเบียดเบียนบุคคลอื่น
- 2 ศีลทำให้มีสติควบคุมตนไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน
- 3 ศีลเป็นที่มาของการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ
- 4 ศีลเป็นสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			การ แสดงออก			การตอบ คำถาม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			แบ่งงานกัน อย่าง เหมาะสม			การมี ส่วนร่วม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การใช้ภาษา			การมีส่วนร่วมของสมาชิก			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การเขียนแสดงความคิดเห็น			ความสวยงาม			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ผลงานปฏิบัติผ่านเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กิจกรรม เรื่อง.....กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ผู้สอนและนักเรียนประเมินผลการดำเนินงานของนักเรียนแล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ผู้ประเมิน   ☐ ครู   ☐ นักเรียน

เลขที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ประเด็นการประเมิน				
		การวางแผน	การนำเสนอ	เนื้อหาสาระ	คิดสร้างสรรค์	คะแนนรวม
		5	5	5	5	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน	ปฏิบัติ/ดำเนินงานได้ยอดเยี่ยม	ให้ 5 คะแนน
	ปฏิบัติ/ดำเนินการได้ถูกต้องตรงประเด็น	ให้ 4 คะแนน
	ปฏิบัติ/ดำเนินงานได้ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
	ปฏิบัติ/ดำเนินงานได้พอใช้	ให้ 2 คะแนน
	ปฏิบัติ/ดำเนินงานได้บ้าง	ให้ 1 คะแนน
	ปฏิบัติ/ดำเนินงานไม่ดีไม่ตรงประเด็น	ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16 – 20	ดี
8 – 15	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง พัฒนาจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม

จำนวน 4 ชั่วโมง

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รายวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

1. ความคิดรวบยอด

การพัฒนาจิตเป็นการปฏิบัติตนของชาวพุทธที่แสดงถึงความตั้งมั่นของจิตที่จะคิดจดจ่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นเวลานาน ยังประโยชน์ให้ผู้ประพฤติปฏิบัติไม่ฟุ้งซ่าน ทำกิจต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเกณฑ์ดี

2. ตัวชี้วัด

2.1 เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติเป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 บอกความหมายและประโยชน์ของสมาธิได้
- 3.2 ปฏิบัติตามขั้นตอนในการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ และสมาธิเบื้องต้นโดยไม่มีรูปแบบได้
- 3.3 วิเคราะห์การฝึกตนให้มีสติเกิดปัญญาตามหลักไตรสิกขาได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 มีความสามารถในการคิด
- 4.2 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 5.1 มีวินัย
- 5.2 ใฝ่เรียนรู้

5.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สารการเรียนรู้แกนกลาง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พัฒนาจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม

4.1 เรียนรู้เรื่องใจกับกาย

- การเชื่อมโยงอายตนะภายนอก-ใน
- การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

4.2 ฝึกปฏิบัติธรรมแล้วได้อะไร

- สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา
- ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ
- ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึกทางอายตนะ 6
- ฝึกสัมปชัญญะ

7. ชิ้นงาน/หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้

7.1 ใบงานที่ 4.1 เรื่องการบริหารจิตเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

7.2 ใบงานที่ 4.2 เรื่องการบริหารจิตเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

7.3 ใบงานที่ 4.3 เรื่องกิจกรรมเสริมสร้างสมาธิ

7.4 ใบงานที่ 4.4 เรื่องการเสริมสร้างปัญญาในตนตามหลักสุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และ

ภาวนามยปัญญา

7.5 ใบงานที่ 4.5 การเขียนเรียงความสรุปสาระที่ได้จากการอ่านจากพระบรมราโชวาท

7.6 ใบงานที่ 4.6 เรื่องวิเคราะห์การปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

7.7 ใบงานที่ 4.7 เรื่องการวิเคราะห์การกระทำตามหลักสุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และ

ภาวนามยปัญญา

7.8 แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1) ครูให้นักเรียนดูภาพยนตร์สั้น เรื่องการบริหารจิตเจริญปัญญา โดยให้ศึกษาอริยาบถต่าง ๆ ทั้งท่ายืน ขั้นตอนการปฏิบัติ การกำหนดลมหายใจ

2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3) ครูสุ่มนักเรียนตัวแทนประมาณ 2-3 คน เล่าประสบการณ์ที่เคยฝึกสมาธิและแนะนำการปฏิบัติสมาธิแก่เพื่อน

4) ครูอธิบายความหมายของสมาธิ แนะนำขั้นตอนการฝึก โดยให้เริ่มจากสมาธิไม่เป็นรูปแบบที่ใช้ การอ่านบทกลอนสั้น ๆ ประมาณ 2-3 นาที และการปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบกำหนดลมหายใจเข้า-ออกแบบ อานาปานสติ

5) นักเรียนฝึกสมาธิตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

6) ครูทดสอบอารมณ์ โดยให้นักเรียนเล่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติสมาธิ ว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันกล่าวเพิ่มเติม

7) นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมใบความรู้ที่ 4.1 เรื่องการบริหารจิตเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้น ตามหลักอานาปานสติ และทำใบงานที่ 4.1 และ 4.2

8) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน

9) ครูมอบหมายงานเพิ่มเติมให้นักเรียนหาข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ 2

1) ครูสุ่มนักเรียนประมาณ 3-4 คน อ่านข่าวหรือเหตุการณ์ที่ได้มอบหมายให้ไปศึกษาในคาบเรียนที่ผ่านมา นักเรียนคนอื่นร่วมกันฟังและวิจารณ์ข่าวร่วมกัน

2) ครูกล่าวสรุปเรื่องสมาธิที่ได้จากการมีจิตจดจ่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การฟังข่าวจากเพื่อน การอ่านข่าวให้เพื่อนฟัง

3) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบประมาณ 5 นาที

4) ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน โดยวิธีการจับฉลากหมายเลข ใครได้หมายเลขใดให้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่มนั้น เลือกประธาน เลขานุการ ที่เหลือเป็นสมาชิก รับใบงานที่ 4.3 เรื่องกิจกรรมเสริมสร้างสมาธิมอบหมายงานให้ทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

- คิดกิจกรรมที่ทำให้เกิดสมาธิ
- เตรียมฝึกซ้อมกิจกรรมดังกล่าว
- สมาธิที่เกิดจากการทำกิจกรรมดังกล่าว บอกผลดีที่เกิดขึ้นกับตนเองและบุคคลอื่น ๆ

5) นักเรียนนำเสนอกิจกรรมตามใบงานที่ 4.3

6) นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ให้ข้อคิดเห็นที่ได้จากการศึกษา

7) ครูให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมทั้งสรุปเรื่องการเสริมสร้างสมาธิด้วยการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

8) นักเรียนทำแบบใบงานที่ 4.4 เรื่องการเสริมสร้างปัญญาในตนตามหลักสุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และภาวนามยปัญญา

9) นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยใบงาน

ชั่วโมงที่ 3

1) ให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและทำสมาธิตามรูปแบบ 5 นาที

2) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3) ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหนังสือเรียนโดยไม่กำหนดบรรทัด

4) โดยครูให้อ่านต่อกันไปเรื่อย ๆ คนละ 2 บรรทัดบ้าง 3 บรรทัดบ้าง 4 บรรทัดบ้าง เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีสมาธิจากการฟังหรือไม่ โดยให้อ่านอย่างต่อเนื่องกันไป กล่าวคือถ้านักเรียนมีสมาธิก็จะทราบว่าใครอ่าน ๆ ถึงเรื่องใดตอนใดแล้ว เป็นต้น

5) ให้นักเรียนเข้ากลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในชั่วโมงที่ผ่านมา ร่วมกันอ่านพระบรมราโชวาทที่ครูแจกไว้ในใบงานที่ 4.5

6) นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามใบงานที่ 4.5 เรื่องการเขียนเรียงความสรุปสาระที่ได้จากการอ่านพระบรมราโชวาท

7) ครูสุ่มตัวแทนกลุ่ม 3-4 กลุ่ม นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยจะเรียกกลุ่มที่ไม่เข้ากับที่เคยเรียกในชั่วโมงที่ผ่านมา

8) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปการเจริญปัญญาที่เกิดจากการฝึกฝนการอ่าน การฟัง การคิด การถามและการเขียน

9) นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนโดยให้บันทึกในสมุดจดงานของตนเอง

ชั่วโมงที่ 4

1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิก่อนเรียน 5 นาที

2) ทบทวนการฝึกสมาธิจากการอ่าน การฟัง การเขียน

3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4) นักเรียนทำใบงานที่ 4.6 เรื่องวิเคราะห์การปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและเจริญปัญญา โดยให้นักเรียนทำใบงานด้วยตนเอง และสามารถสอบถามเพื่อนได้กรณีที่เข้าใจแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และใบงานที่ 4.7 เรื่องการวิเคราะห์การกระทำตามหลักสุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และภาวนามยปัญญา และร่วมกันเฉลยใบงาน

5) นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 และร่วมกันตรวจเฉลย

6) นักเรียนและครูสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเรียน ให้โอกาสนักเรียนซักถาม เสนอแนะวิธีการเรียน และให้จดบันทึกสิ่งที่ได้รับสั้น ๆ ลงในสมุดจดงานของตนเอง

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2) ใบความรู้ที่ 4.1 การบริหารจัดการเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

3) ใบความรู้เรื่องพระบรมราโชวาท

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียน

2) ห้องปฏิบัติธรรม

3) วัดในชุมชน

4) แหล่งข้อมูลสารสนเทศจาก Internet

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	1. สังเกต 2. ซักถาม 3. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 4. ตรวจใบงาน 5. ตรวจสอบแฟ้มก้นัดประจําหน่วยการเรียนรู้	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 3. ใบงาน 4. แบบฝึกก้นัดประจําหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
2. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม
3. ด้านทักษะกระบวนการคิด	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

11 . เกณฑ์การวัดและประเมินผล

11.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.3 การประเมินผล

- 1) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำใบงานได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 2) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 3) ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมและการนำเสนอผลงานได้ระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

12. กิจกรรมเสนอแนะ

12.1 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติสมาธิที่บ้าน แล้วบันทึกผลการปฏิบัติทุกวัน นำบันทึกส่งครูสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

12.2 ให้นักเรียนทำสมุดบันทึกความดี บันทึกกิจกรรมดี ๆ ที่ปฏิบัติทุกวันนำส่งครูสัปดาห์ละครั้ง

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

2. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ใบความรู้ที่ 4.1

เรื่อง การบริหารจัดการเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ที่ 4.1 พร้อมทั้งจัดทำใบงานที่ 4.1 และ 4.2

การบริหารจัดการเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

ความหมาย สมาธิความตั้งมั่นของจิตอยู่ในอารมณ์เดียว หมายถึงการที่จิตสามารถคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นเวลานาน ๆ

ประโยชน์ของสมาธิ

1. ประโยชน์ในด้านการศึกษเล่าเรียน ทำให้ผู้เรียนมีจิตใจไม่วอกแวก ไม่ฟุ้งซ่าน เรียนหนังสือได้เข้าใจชัดเจน
2. ประโยชน์ในการทำงาน ทำให้สามารถทำงานได้ดี รู้จักการจัดลำดับขั้นตอนการทำงานก่อนหลัง สามารถทำงานได้ดี ไม่สับสนวุ่นวาย

ขั้นตอนการฝึกสมาธิตามหลักอานาปานสติ

สมาธิมีหลายรูปแบบ แบบหนึ่งที่เหมาะกับนักเรียนในวัยเรียนคือสมาธิแบบอานาปานสติ แบบกำหนดลมหายใจเข้าออก มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียม

- 1) เลือกสถานที่สงบ ไม่มีสิ่งรบกวน
- 2) กำหนดเวลา ช่วงเวลาในการปฏิบัติ ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม เช่น หลังรับประทานอาหารใหม่ ๆ หรือหลังการทำงานที่ย่างยากวุ่นวาย และไม่ควรปฏิบัตินานจนเกินไป
- 3) เริ่มต้นด้วยการสวดมนต์ สมาทานศีล อันจะทำให้จิตใจแน่วแน่มั่นคงได้ง่าย
- 4) กล่าวนมัสการพระรัตนตรัย สวดบูชาพระพุทธคุณ พระธรรม และพระสงฆ์
- 5) แผ่เมตตา ส่งความปรารถนาดีไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย
- 6) ตัดกังวล ตัดห่วงทุกอย่างให้หมดสิ้น อย่าคิดเรื่องเรียน เรื่องงานหรือเรื่องอื่นใด

ขั้นปฏิบัติ

- 1) กำหนดทำนอง นั่งสมาธิแบบราบ มือซ้ายหงายขึ้นมือขวาวางทับบนมือซ้าย
- 2) กำหนดลมหายใจเข้าออก โดยใช้วิธีการนับเป็นคู่ ๆ เช่น
  - หายใจเข้านับ 1 หายใจออกนับ 1
  - หายใจเข้านับ 2 หายใจออกนับ 2
  - หายใจเข้านับ 3 หายใจออกนับ 3
  - หายใจเข้านับ 4 หายใจออกนับ 4

- หายใจเข้านับ 5 หายใจออกนับ 5
- นับไปเรื่อย ๆ เป็นคู่ ๆ ไม่ควรเกิน 10 เมื่อครบแล้วกลับมานับ 1 ใหม่
- กำหนดการภาวนาในใจ เช่น หายใจเข้าภาวนาพุท หายใจออกภาวนาโฮ
- หรือกำหนดเฉย ๆ โดยไม่นับ แต่พิจารณาจากลมหายใจที่สัมผัสได้ที่ปลายจมูก

การฝึกให้เกิดปัญญา

ปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ ได้แก่ความรอบรู้สิ่งที่ควร สิ่งที่มีประโยชน์ อันเป็นจุดเน้นที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาที่มุ่งสอนคนให้เกิดปัญญา เนื่องจากคนที่มีปัญญาจะสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

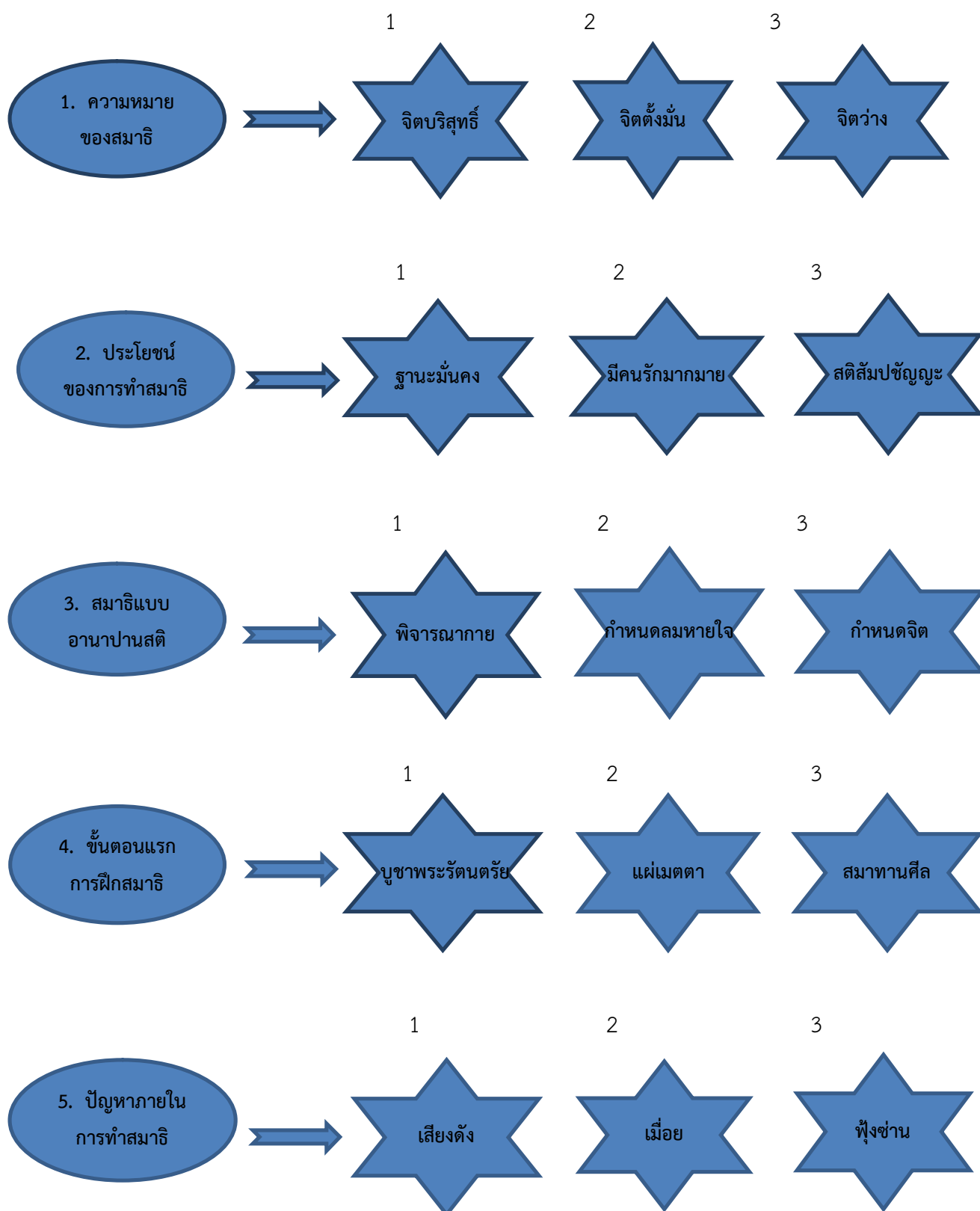
การฝึกให้เกิดปัญญาสามารถทำได้ 3 ทาง

- 1) สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง
- 2) จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากความคิด
- 3) ภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการอบรมการปฏิบัติ

ใบงานที่ 4.1

เรื่อง การบริหารจัดการจิตเจริญปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

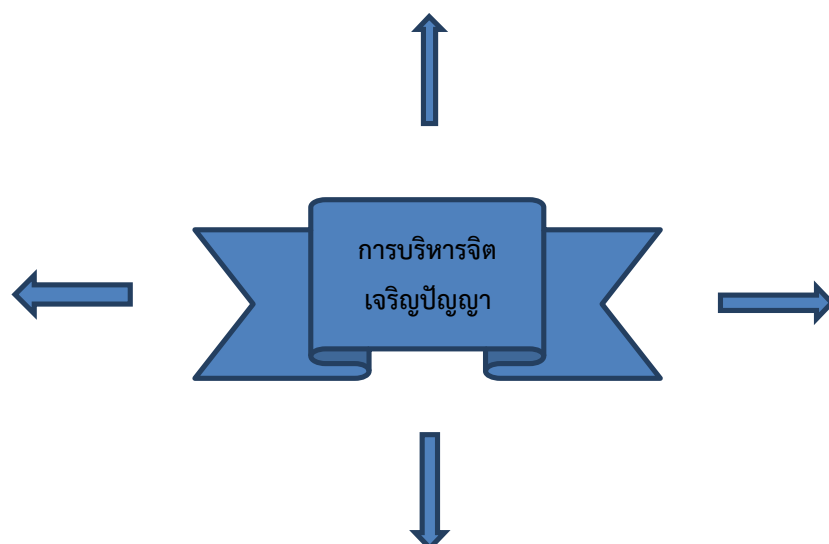
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนวงกลม (O) ล้อมรอบหมายเลขที่ตรงกับข้อความที่ถูกต้อง

ใบงานที่ 4.2

เรื่อง การบริหารจัดการจริยปัญญาด้วยการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลักอานาปานสติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ได้ศึกษาด้วยตนเองจากใบความรู้ที่ 4.1 โดยจัดทำเป็นผังมโนทัศน์ (Mind mapping) ครอบคลุมสาระสำคัญ ให้ทำตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

ใบงานที่ 4.3

เรื่อง กิจกรรมเสริมสร้างสมาธิ

คำชี้แจง นักเรียนเข้ากลุ่มด้วยวิธีการจับฉลากหมายเลข ใครได้หมายเลขใดให้ร่วมทำงานกลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 3-5 คน ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. ร่วมกันคิดกิจกรรมสร้างสมาธิแบบต่าง ๆ กลุ่มละ 1 กิจกรรม เช่น กิจกรรมสนเข็ม กรอกน้ำใส่ขวด เล่นนิทาน วาดภาพ เป็นต้น
2. บันทึกผลที่ได้จากการปฏิบัติ นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 4.2 เรื่อง กิจกรรมเสริมสร้างสมาธิ

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

1).....	เลขที่.....	ชั้น.....	(ประธาน)
2).....	เลขที่.....	ชั้น.....	(สมาชิก)
3).....	เลขที่.....	ชั้น.....	(สมาชิก)
4).....	เลขที่.....	ชั้น.....	(สมาชิก)
5).....	เลขที่.....	ชั้น.....	(เลขานุการ)

การดำเนินงาน

1. ชื่อกิจกรรมที่จัดทำ.....

.....

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

3. ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 4.5

เรื่อง การเขียนเรียงความสรุปสาระที่ได้จากการอ่านพระบรมราโชวาท

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท แล้วจับประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน เขียนสรุปเป็นเรียงความ โดยการตั้งชื่อเรื่องตามความคิดของตนเอง
2. นำเสนอเรียงความที่เขียนต่อเพื่อนหน้าชั้นเรียน

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ 5 มิถุนายน 2523

“การศึกษานั้นไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตน หรือจะให้แก่ผู้อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ตรงตามวัตถุประสงค์จึงจะได้ผลเป็นคุณเป็นประโยชน์ มิฉะนั้นจะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้นทำให้เสียเวลาและเสียประโยชน์ไปเปล่า ๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออะไร กล่าวโดยความถี่รวบยอดก็คือการทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนตัววิชาความรู้ ส่วนความคิดวินัย ส่วนจิตใจและคุณธรรม ความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถ ในอันที่จะนำความรู้ ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานของตนเองให้ได้จริง ๆ เพื่อสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุขความเจริญมั่นคงและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองได้ตามควรแก่ฐานะด้วย”

ใบงานที่ 4.6

เรื่อง วิเคราะห์การปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำสมาธิแล้วตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนดให้

1. วิเคราะห์สถานการณ์

ข้อ	สถานการณ์	ถูก (✓)	ผิด (×)
1.	ขับรถเกิดอุบัติเหตุตกทางด่วนเพราะความประมาท		
2.	สำนักผิดได้แล้วรู้จักขอโทษทุกครั้ง		
3.	ดูรายการที่มีผู้ประสบปัญหาชีวิตแล้วโทรร่วมบริจาคเงินช่วยเหลือ		
4.	วิธีคลายเครียดเมื่อมีทุกข์คือการพิจารณาเรื่องนั้นโดยการคิดมาก ๆ		
5.	การทะเลาะวิวาทของนักเรียนต่างโรงเรียนเพราะขาดสติ		

2. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลในสังคม

2.1 ตัวอย่างการกระทำ

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ประโยชน์ของการมีสติต่อตนเองและสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง การพัฒนาจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดหมายถึงการฝึกสมาธิโดยการกำหนดลมหายใจเข้า-ออก

1 พุทธานุสติ	2 อานาปานสติ
3 โยนิโสมนสิการ	4 เทวตาสติ

2. ข้อใดหมายถึงสมาธิ

1 ความสงบทางใจ	2 ความสงบเงียบ
3 ความตั้งมั่นแห่งจิต	4 ความสดชื่นทางอารมณ์

3. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสมาธิ

1 ผู้ปฏิบัติมีอารมณ์เยือกเย็น	2 ผู้ปฏิบัติมีโชคกลาง
3 ผู้ปฏิบัติมีสติปัญญาดี	4 ผู้ปฏิบัติมีความสุข

4. การที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติสมาธิก่อนเรียนทุกครั้งเป็นการเสริมสร้างปัญญาด้วยวิธีการใด

1 จินตามยปัญญา	2 สุตมยปัญญา
3 ภวานามยปัญญา	4 พุทธมยปัญญา

5. ถ้านักเรียนเป็นคนที่สมาธิจะสังเกตจากการทำงานได้อย่างไร

1 ทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว	2 ทำงานช้าแต่งานมีสัมฤทธิ์ผลดีเยี่ยม
3 ทำงานได้สะดวกเพราะไม่วุ่นวายกับใคร	4 ทำงานได้ผลดีงานมีคุณภาพ

6. ข้อใดจัดเป็นการคิดรอบคอบไม่หลงลืมสิ่งใด ๆ

1 มีสมาธิ	2 มีศีล
3 มีปัญญา	4 มีสติ

7. ข้อใดจัดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการฝึกอบรมจิต

- 1 เพื่อให้มีความจำที่แม่นยำ
- 2 เพื่อการเรียนรู้หนังสือเก่ง
- 3 เพื่อการมีจิตใจแน่วแน่มั่นคง
- 4 เพื่อการมีสุขภาพกายใจที่ดี

8. การปฏิบัติของบุคคลใดจัดเป็นลักษณะของผู้มีสมาธิ

- 1 รัชเนียจำชื่อคุณตาไม่ได้
- 2 สมพลประนมมืออยู่แม้จะสวดมนต์ไหว้พระเสร็จแล้ว
- 3 สายสมรหาสมุดจดงานไม่เจอบ่อยครั้ง
- 4 นิรามย์คิดเลขได้เร็วและถูกต้องเสมอ

9. เหตุใดจึงกล่าวว่าปัญญาเกิดจากการมีสมาธิ

- 1 การมีสมาธิทำให้มีจิตใจที่มั่นคง
- 2 การมีสมาธิทำให้จิตสงบคิดหาเหตุผลได้
- 3 การมีสมาธิทำให้มีจิตบริสุทธิ์
- 4 การมีสมาธิทำให้เห็นตามความจริง

10. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากการบริหารจิต

- 1 การมีจิตเป็นกุศล
- 2 ละความชั่วไปจากตนเองได้
- 3 มีอิทธิปาฏิหาริย์มองเห็นนิมิตต่าง ๆ
- 4 สุขภาพกายใจดีไม่เครียด

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			การ แสดงออก			การตอบ คำถาม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			แบ่งงานกัน อย่าง เหมาะสม			การมี ส่วนร่วม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การใช้ภาษา			การมีส่วนร่วมของสมาชิก			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การเขียนแสดงความคิดเห็น			ความสวยงาม			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ผลงานปฏิบัติผ่านเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง วิถีพุทธ

จำนวน 4 ชั่วโมง

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รายวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

1. ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนามุ่งสอนให้พุทธศาสนิกชนได้เรียนรู้กิจกรรมทางศาสนา การสวดมนต์ไหว้พระ พิธีกรรมระเบียบพิธีต่าง ๆ รวมทั้งมรรยาทชาวพุทธ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนผู้ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบทั้งทางกาย วาจา ใจ

2. ตัวชี้วัด

- 2.1 ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
- 2.2 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด
- 2.3 อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
- 2.4 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 อธิบายการปฏิบัติตามหลักมรรยาทชาวพุทธ พิธีกรรม ศาสนพิธีต่าง ๆ และกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้
- 3.2 วิเคราะห์ความสำคัญของมรรยาทชาวพุทธที่เป็นเอกลักษณ์ไทยได้
- 3.3 อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
- 3.4 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 5.1 รักความเป็นไทย
- 5.2 มีจิตสาธารณะ

6. สารการเรียนรู้แกนกลาง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 วิธีพุทธ

- 5.1 การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
- 5.2 การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม
- 5.3 พิธีทอดกฐิน พิธีทอดผ้าป่า
- 5.4 ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล
- 5.5 การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา

7. ชิ้นงาน/หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้

- 7.1 ใบงานหน้าเดียวสรุปการเข้าค่ายคุณธรรมและการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
- 7.2 หนังสือเล่มเล็ก (ผลงานนักเรียน)

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบที่ถูกต้อง
- 2) ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การบรรพชา การอุปสมบท การเข้าค่ายคุณธรรม เป็นต้น
- 3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) นักเรียนและครูร่วมกันจัดทำโครงการเข้าค่ายคุณธรรมและการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โดยกำหนดจัดกิจกรรมแบบค่ายกลางวัน ที่วัดใกล้โรงเรียน ไม่พักค้างคืน ฝึกให้นักเรียนร่วมประสานงาน โดยมอบหมายหน้าที่แต่ละด้าน ดังนี้
  - ฝ่ายประสานงานพระภิกษุสงฆ์
  - ฝ่ายสถานที่
  - ฝ่ายประชาสัมพันธ์
  - ฝ่ายพิธีการ
  - ฝ่ายสวัสดิการ
  - ฝ่ายอาหาร

โดยครูรับอาสาสมัครแต่ละหน้าที่เป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 7-8 คน ให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มตามความถนัดของตนเองรวมทั้งกำหนดวันเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม

5) ครูอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติตน นัตถะการแต่งกาย การเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ทำบุญ ถวายปัจจัยกับทางวัดและพระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งการนำหนังสือแจ้งผู้ปกครองและใบตอบรับอนุญาตเข้าร่วมโครงการ

6) ครูมอบหมายงานล่วงหน้าในการจัดทำเอกสารหน้าเดียวสรุปสิ่งที่ได้รับการเข้าค่าย โดยแจกคนละ 1 ใบ

7) ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนการปฏิบัติตนในการร่วมกิจกรรมค่ายคุณธรรมและการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ อันเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

ชั่วโมงที่ 2

1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบที่ถูกต้อง
 2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
 3) ครูกล่าวทบทวนเรื่องกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมและการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พร้อมแบ่งกลุ่มย่อยร่วมกันฝึกซ้อมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
- การยืน การเดิน การนั่งที่ถูกต้องตามมรรยาทชาวพุทธ
- การเคารพพระสงฆ์ขณะยืน เดิน นั่งกับพื้น
- การถวายของพระสงฆ์

ทั้งนี้การฝึกซ้อมให้นักเรียนฝึกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีนักเรียนที่ครูฝึกซ้อมไว้แล้วเป็นผู้ช่วยครูในการฝึก เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีระเบียบ ถูกต้องสวยงาม

4) ครูทดสอบการปฏิบัติของนักเรียนพร้อมให้คะแนนภาคปฏิบัติ
 5) นักเรียนสรุปจดบันทึกสิ่งที่ได้รับการเรียนในวันนี้

ชั่วโมงที่ 3

1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบที่ถูกต้อง
 2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
 3) ครูกล่าวทบทวนคุณค่าและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายคุณธรรมและการแสดงตนเป็นพุทธมามกะอันเป็นการเข้าถึงพระรัตนตรัย ได้สร้างกุศลทางใจจะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มบุคคลที่นับถือพระพุทธศาสนา

4) นักเรียนรับใบความรู้ที่ 5.1 เรื่องคำบูชาพระรัตนตรัย รับไตรสรณคมน์ รับศีล การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และให้นักเรียนฝึกซ้อมเพื่อเตรียมการใช้ในพิธีจริงตามวันเวลาที่กำหนดนัดหมาย

5) ครูทดสอบโดยให้นักเรียนปฏิบัติจริง ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกิจกรรม โดยครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด แยกคนที่ปฏิบัติไม่ได้มาซ่อมเสริมเพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องครบทุกคน

6) ครูแจ้งผลการปฏิบัติของนักเรียนโดยกล่าวชมเชยคนที่ปฏิบัติได้ดี และให้กำลังใจคนที่ปฏิบัติไม่ได้ นัดหมายไปฝึกซ้อมกับครูใหม่นอกเวลาเรียน

7) นักเรียนสรุปบันทึกผลจากการเรียนภาคปฏิบัติลงในสมุดจดงานของตนเอง

ชั่วโมงที่ 4

- 1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติสมาธิตามรูปแบบที่ถูกต้อง
- 2) ครูนำเสนอเรื่องราวสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับศาสนพิธี ว่านักเรียนเคยไปร่วมกิจกรรมใดที่วัดหรือศาสนสถานตามศาสนาที่ตนนับถือบ้าง ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติสั้น ๆ
- 3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี พิธีทอดกฐิน พิธีทอดผ้าป่า ระเบียบพิธีในการทำบุญงานมงคล อวมงคล รวมทั้งการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา
- 4) ครูให้นักเรียนชม VCD หรือ DVD เรื่องพิธีกรรมทางศาสนา พิธีทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ระเบียบพิธีทำบุญในงานอวมงคล ตลอดจนการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในงานศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
- 5) นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน โดยสมัครใจ ร่วมกันจัดทำหนังสือเล่มเล็ก โดยให้เล็กลงจัดทำกลุ่มละ 1 เล่ม โดยให้เลือกจากหัวข้อต่อไปนี้
  - พิธีทอดกฐิน
  - พิธีทอดผ้าป่า
  - ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล
  - การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาเลือกเพียงกลุ่มละ 1 วัน เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น
  - การปฏิบัติที่ถูกต้องตามศาสนพิธีของศาสนาต่าง ๆ ในสังคมไทย
 อนึ่งในการดำเนินการครูให้นักเรียนเลือกหัวข้อโดยสมัครใจ พร้อมกำหนดวันนำเสนอ
- 6) ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันเรื่องพิธีกรรมทางศาสนา พิธีทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ระเบียบพิธีทำบุญในงานอวมงคล ตลอดจนการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในงานศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
- 7) ครูให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
- 8) ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 5.1 เรื่องคำบูชาพระรัตนตรัย รัปไตรสรณคมน์ รัปศีล การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
- 2) VCD หรือ DVD เรื่องพิธีกรรมทางศาสนา พิธีทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ระเบียบพิธีทำบุญในงานอวมงคล ตลอดจนการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในงานศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
- 3) หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 4) หนังสือเล่มเล็กที่นักเรียนร่วมกันจัดทำ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุดโรงเรียน
- 2) ห้องจริยธรรม
- 3) วัดในชุมชน

4) ข้อมูลสารสนเทศจาก Internet

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	1. สังเกต 2. ซักถาม 3. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 4. ตรวจใบงาน 5. ตรวจสอบแฟ้มก๊อปปี้หน่วยการเรียนรู้	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม 3. ใบงาน 4. แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
2. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม
3. ด้านทักษะกระบวนการคิด	1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. ประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

11 . เกณฑ์การวัดและประเมินผล

11.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

11.3 การประเมินผล

- 1) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำใบงานได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 2) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60
- 3) ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมและการนำเสนอผลงานได้ระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

12. กิจกรรมเสนอแนะ

- 12.1 จัดพิธีทอดผ้าป่าโรงเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละห้องเป็นเจ้าภาพผ้าป่าห้องละ 1 ต้น
- 12.2 นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้กิจกรรมทางศาสนาของตนเอง

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

2. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ใบความรู้ที่ 5.1

เรื่อง คำบูชาพระรัตนตรัย รับไตรสรณคมน์ รับศีล การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

เริ่มพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โดยนักเรียนตัวแทนผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ขณะเริ่มจุดธูปเทียนนักเรียนทุกคนนั่งท่าเทพบุตร ท่าเทพธิดา ประนมมือระหว่างออกนักเรียนตัวแทนผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะกลับมาที่นั่งที่เดิมแล้วนำกล่าวคำบูชาว่า

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระพุทธเจ้า ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระธรรม ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระสงฆ์ ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

จากนั้น ครูซึ่งเป็นพิธีกรแจ้งให้นักเรียนตัวแทนผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะถวายพานเครื่องสักการะแด่พระภิกษุสงฆ์ กราบ ๓ ครั้ง แล้วนั่งคุกเข่ากล่าวคำปฐกถาทั้งคำบาลีและคำแปล เป็นตอนๆ โดยเริ่มจากคำนมัสการพระพุทธเจ้าพร้อมกันดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

(หัวหน้าขี้นนำ) **เอเต มะยัง ภันเต** (หญิงเปลี่ยนเป็น เอตา มะยัง ภันเต) **สุจิระปริณิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง คัจฉามะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ พุทธะมามะกาติ โน สังโฆ ธาเรตุฯ**

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้เสด็จปรินิพพานไปแล้ว กับทั้งพระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าทั้งหลายว่าเป็นพุทธมามกะ

เมื่อกล่าวคำปฐกถาจบแล้ว พระภิกษุสงฆ์ประนมมือรับ “สาธุ” พร้อมกัน ครูให้นักเรียนนั่งราบแบบพับเพียบกับพื้นแล้วให้ประนมมือรับฟังโอวาทต่อไป

นักเรียนทุกคนฟังโอวาทจากพระอาจารย์ด้วยความตั้งใจ ตั้งแต่ต้นจนจบแล้วรับคำว่า “สาธุ” แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือน้อมตัวลงเล็กน้อย กล่าวคำอาราธนาศีลและสมาทานศีล ตามที่พระภิกษุสงฆ์ให้ทั้งคำบาลีและคำแปล ดังนี้

คำอาราธนาศีล

(ผู้ปฎิญาณว่า)

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ

ติสระณณะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๕ ประการพร้อมด้วยไตรสรณคมน์
เพื่อต้องการรักษาเป็นข้อๆ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ

ติสระณณะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

แม้ครั้งที่สอง ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๕ ประการพร้อมด้วยไตรสรณคมน์
เพื่อต้องการรักษาเป็นข้อๆ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ

ติสระณณะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

แม้ครั้งที่สาม ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๕ ประการพร้อมด้วยไตรสรณคมน์
เพื่อต้องการรักษาเป็นข้อๆ

เมื่อผู้แสดงตนกล่าวคำอาราธนาศีลจบแล้ว พระอาจารย์จึงให้ศีลโดยกล่าวนำ ผู้แสดงตนเป็นพุทธ-
มามะกล่าวตาม ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

พุทธัง สรรระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

ธัมมัง สรรระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

สังฆัง สรรระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

หุตยัมปิ พุทธัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สองข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

หุตยัมปิ ธัมมัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สองข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

หุตยัมปิ สังฆัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สองข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

ตะตยัมปิ พุทธัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สามข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

ตะตยัมปิ ธัมมัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สามข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

ตะตยัมปิ สังฆัง สรรระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สามข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

ปณฺนาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้

กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการประพฤติดนในกามทั้งหลาย

มฺสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากสุราเมรัย
และสิ่งมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าสมาทานสิกขาบท ๕ ประการเหล่านี้

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าสมาทานสิกขาบท ๕ ประการเหล่านี้

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าสมาทานสิกขาบท ๕ ประการเหล่านี้

เมื่อรับไตรสรณคมน์และรับศีลห้าเสร็จ นักเรียนทุกคนกราบ ๓ ครั้ง และช่วยกันถวายเครื่องไทยธรรม แล้วกรวดน้ำ เมื่อพระภิกษุสงฆ์อนุโมทนาให้พรแล้ว ทุกคนคุกเข่ากราบพระภิกษุสงฆ์ ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธี

ข้อปฏิบัติของผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ

๑. มีความเคารพในพระพุทธรูปเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไม่กล่าวติเตียนพระพุทธรูปเจ้า พระธรรม พระสงฆ์
๒. มีศีลธรรมสมกับเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา
๓. มีความประพฤติสุจริต ทางกาย วาจา ใจ เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้
๔. ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข และสิ่งเสพติดให้โทษทุกชนิด
๕. บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง วิถีพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. กิจกรรมใดปฏิบัติหลังการเคารพธงชาติประจำวันของนักเรียนในโรงเรียน
  - 1 การปฎิญาณตน
  - 2 ฟังการอบรมและประกาศของครู
  - 3 สวดมนต์ไหว้พระ
  - 4 ออกกำลังกาย

2. ข้อใดเป็นมรรยาทชาวพุทธในขณะฟังธรรมที่วัด
  - 1 ฟังตามสบายไม่ต้องประนมมือ
  - 2 นั่งพับเพียบประนมมือนั่งตั้งใจฟังอย่างสงบ
  - 3 พูดคุยสนทนาได้แต่อย่าดังเกินไป
  - 4 ขยับตัวและลุกเดินได้บ้าง

3. ข้อใดถูกต้องในการเคารพแบบเบญจางคประดิษฐ์
  - 1 เข่า 2 ศอก 2 ศีรษะ 1
  - 2 มือ 2 ศอก 2 ลำตัว 1
  - 3 สันเท้า 2 มือ 2 ศีรษะ 1
  - 4 เข่า 2 มือ 2 หน้าผาก 1

4. ข้อใดหมายถึงการประเคน
  - 1 การถวายสายสิญจน์ในงานพิธีสงฆ์
  - 2 การถวายสิ่งของแด่พระภิกษุสงฆ์ในระยะ 1 ศอก
  - 3 การถวายของพระภิกษุสงฆ์ผู้ที่มีอาวุโสมาก ๆ
  - 4 การส่งของถวายพระภิกษุโดยการน้อมให้ทั้งทางกาย วาจา ใจ

5. ก่อนการฟังธรรมในวันพระ (วันธรรมสวนะ) ผู้นำจะต้องกล่าวคำอาราธนาตามข้อใด
  - 1 อาราธนาศีล
  - 2 อาราธนาธรรม
  - 3 อาราธนาพระปริตร
  - 4 อาราธนาพระพุทธรูป

6. ข้อใดหมายถึงการทำบุญงานอวมงคล
  - 1 งานทอดผ้าป่า
  - 2 งานวันเข้าพรรษา
  - 3 งานเกี่ยวกับการตาย
  - 4 งานเกี่ยวกับการทำบุญอายุ
7. ข้อใดหมายถึงสิ่งจำเป็นในการทอดผ้าป่า
  - 1 ผ้าไตรจีวร
  - 2 ชุดสังฆทาน
  - 3 ผ้าบังสุกุลจีวร
  - 4 เครื่องไทยธรรม
8. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะส่งผลดีอย่างไร
  - 1 ได้รับการยอมรับจากสังคม
  - 2 ได้รู้จักทำความคุ้นเคยกับพระภิกษุสงฆ์
  - 3 ได้เรียนรู้และเข้าใจพุทธประวัติมากยิ่งขึ้น
  - 4 มีศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น
9. ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
  - 1 บุคคลในสังคมยอมรับนับถือ
  - 2 พ่อแม่มีความปลาบปลื้มยินดี
  - 3 มีจิตตั้งมั่นในพระพุทธศาสนา
  - 4 เป็นการปฏิบัติตามประเพณีทางพระพุทธศาสนา
10. ปัจจัยสำคัญข้อใดทำให้พระพุทธศาสนามั่นคงอยู่ได้มาจนถึงปัจจุบัน
  - 1 มีศาสนาอื่น ๆ เข้ามาเผยแพร่ในประเทศน้อย
  - 2 พระพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศยาวนาน
  - 3 ความดีงามของหลักธรรมทางศาสนา
  - 4 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			การ แสดงออก			การตอบ คำถาม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รับฟัง ความคิดเห็น			แบ่งงานกัน อย่าง เหมาะสม			การมี ส่วนร่วม			สามัคคี/ มีน้ำใจ			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การใช้ภาษา			การมีส่วนร่วมของสมาชิก			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ความถูกต้องของเนื้อหา			ความคิดสร้างสรรค์			การเขียนแสดงความคิดเห็น			ความสวยงาม			ตรงต่อเวลา		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ผลงานที่ปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ผลงานปฏิบัติผ่านเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 – 15	ดี
8 – 11	พอใช้
1 – 7	ปรับปรุง

เฉลย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ใบงานที่ 1.1 คำตอบเป็นการสรุปสาระสำคัญ อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติไทย

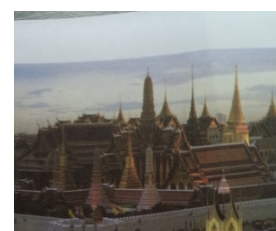
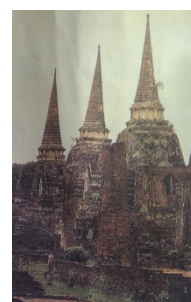
1. วัดอรุณราชวราราม

2. วัดมหาธาตุ

3. วัดพุทธรังษี

4. วัดพระศรีสรรเพชญ์

5. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ใบงานที่ 1.3

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
✓	✓	×	✓	✓	✓	×	✓	×	✓

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
3	3	4	3	2	4	1	2	1	2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
3	3	2	3	2	4	2	3	1	4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
2	1	4	3	2	1	3	4	3	2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
2	3	2	3	4	4	3	4	2	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

แบบฝึกหัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
3	2	4	2	2	3	3	4	3	3

หมายเหตุ : ใบงานอื่น ๆ การตรวจเฉลยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน